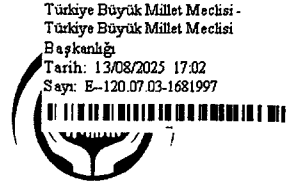

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-20546171

Konu : Soru Önergesi (7/25561)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/25561
GK 126

İlgi : 21.03.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1602196 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Sayın Av. Dr. Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/25561 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/25561) (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: F52965E7-3E59-4EDA-AC91-D4E269D172B2

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Alkan DEMİR

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 85

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN AV. DR. MUSTAFA SEZGİN
TANRIKULU'NA AİT 7/25561 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR CEVAPLAR**

Kırsal Kalkınma Destekleri kapsamında Bakanlığımızca bireysel sulama sistemleri başvuru konuları; tarla içi damla sulama sistemi kurulması, tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması, tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması, tarla içi yüzey altı damla sulama sistemi kurulması, lineer veya center pivot sulama sistemi kurulması, tamburlu sulama sistemi kurulması, güneş enerjili sulama sistemi kurulması ve tarımsal sulama amaçlı güneş enerji sistemleri akıllı sulama sistemleri olarak belirlenmiştir. Tarla içi damla ve yağmurlama sulama sistemleri de bunların içinde yer almaktadır.

Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi için hazırlanan Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (2021/7)'e uygun olarak yürütülen modern basınçlı sulama sistemleri uygulamalarına 2024 yılı itibarıyla verilen destekler sonucu 2007-2024 yılları arasında toplam 5,4 milyon dekar alanda bireysel sulama sistemleri kullanılmıştır.

2021/7 Nolu Tebliğe uygun olarak yürütülen modern basınçlı sulama sistemlerinin 10 milyon TL projeye karşılık %50 oranında destekleme verilmektedir. Böylece modern basınçlı sulama sistemlerinin çiftçiler tarafından benimsenmesi ve yaygınlaşması, suyun etkin kullanımı ile ürünlerde verim artışı, arazilerin verimli kullanımını sağlanması, girdi maliyetlerinin düşürülmesi ile üreticilerin daha fazla kar elde etmesi amaçlanmaktadır.

Bakanlığımızca 81 ilde 2006 yılından bu yana uygulanmakta olan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) kapsamında tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesi konularında yeni tesis, tamamlama ve mevcut tesislerin kapasite artırımı ve teknoloji yenilemesine, tarımsal üretime yönelik sabit yatırım tesislerine, altyapı projelerine, hibeye esas proje tutarının KDV hariç %50'si hibe olarak verilmektedir. KKYDP kapsamında, bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi için 10 milyon TL projeye karşılık %50 oranında destekleme verilmektedir.

Bakanlığımız tarafından hazırlanan ve Avrupa Birliği ile müzakere edilerek onaylanan IPARD III Programı kapsamında programın uygulayıcısı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) 2025 yılı içerisinde "Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme" tedbiri, "Bitkisel Üretim Çeşitlendirilmesi ve Bitkisel Ürünlerin İşlenmesi ve Paketlenmesi" sektörü ana başlığı kapsamında yer alan açık alan ve sera projeleri için tıbbi ve aromatik bitkiler, süs bitkileri, yem bitkileri ve fide fidan üretimine yönelik alt sektörler bağlamında, damla, yağmurlama, pivot ve tamburlu sulama sistemlerine ve bununla birlikte su kaynağı olarak kuyu suyu kullanımı söz konusu ise ihtiyaç duyulan enerjinin karşılanabilmesi adına da modern tarımsal solar sulama sistemlerine destek verilmektedir.

Ülkemizde gıda arz güvenliğinin temin edilmesi, kaynakların etkin kullanılması, stratejik ürünlerin en uygun yerde yetiştirilmesi, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla bitkisel üretimde 2025 üretim yılı itibarıyla üretim planlamasına geçilmiştir. Planlı üretim kapsamında, havzalarda yetiştirilecek ürünlerin belirlenmesinde toprak, topoğrafya ile birlikte su varlığı ve sulama imkânları dikkate alınmıştır.

Tarımsal üretim planlaması ile beraber tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğini sağlayan, verim ve kalitenin artırılmasını hedefleyen, su kısıtını merkeze alan yeni tarımsal destekleme modeline geçilmiştir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bu doğrultuda bitkisel üretim için ilk kez 2025-2027 yıllarını kapsayan 3 yıllık hazırlanan 8859 sayılı “2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar” Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Ayrıca üreticilerin tarımsal üretime yönelik kredi/finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir. Bu kapsamda;

- Basınçlı sulama sistemleri ve tarımsal yenilenebilir enerji yatırımlarına 15 milyon TL üst limite kadar %100’e varan faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.
- Hayvancılık, kanatlı sektörü ve su ürünleri sektöründe yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırımlarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %5,
- Bitkisel üretim konularında işletme kredi/finansman kullandırımlarında basınçlı sulama sistemi kullanımına ilave %10 ve
- Kapalı ortamda bitkisel üretim konusunda yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırımlarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %20, yatırımlarda yağmur suyu hasatı değerlendirildiğinde ilave %10,

faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.

Teknik şartlara bağlı olarak modern sulama sistemlerine hızla geçilmektedir. Bu kapsamda yapılan çalışmalar sonucunda, borulu şebeke alanı 1.752.239 hektara ulaşmıştır. Borulu-basınçlı olarak planlanarak inşaatı tamamlanan şebekeli sulama alanlarının tümünde çiftçilerin arazi içerisinde damlama ve yağmurlama sulama yöntemlerine geçirilmesi hedeflenmektedir.

6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu 3’üncü maddesinin 4’üncü fıkrası ç) bendi “Devraldığı tesisi DSİ’nin onayını almak suretiyle geliştirmek bu tesis ile ilgili yeni projeler yapmak veya yaptırmak, yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanmak üzere sulama tesisinin mütemmim cüzü olacak şekilde projeler geliştirmek, enerji tesisleri kurmak ve işletmek veya diğer kurum ve kuruluşlar tarafından geliştirilen, kurulan yenilenebilir enerji tesislerini devralarak işletmek, sulama birliğinin feshi hâlinde tesisleri çalışır hâlde DSİ’ye devretmek.” hükmü çerçevesinde yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanılması için çalışmalar yürütülmektedir.

Ülkemizde yeraltı sularının her türlü aranması, araştırılması, kullanılması ve korunması 167 sayılı “Yeraltı Suları Hakkında Kanun” kapsamında yapılmaktadır. Yeraltı suyu tahsisleri kullanım amacına göre belirlenen, faydalı ihtiyaç oranında düzenlenmektedir. Faydalı ihtiyaç miktarı; ilgili Bakanlıkların mütalaası alınarak hesaplanmaktadır.

Mevzuat çerçevesinde emniyetli rezerv oranında tahsisler yapılmakta, emniyetli rezervi dolmuş sahalarda, yeni yeraltı suyu tahsislerine kapatılmaktadır. Yeraltı sularımızı korumak amacıyla yasal olmayan yeraltı suyu çekimlerine müdahale edilmekte ve 167 sayılı Kanun’un 18’inci maddesi çerçevesinde idari para cezası uygulanmaktadır.

Yerüstü ve yeraltı su kaynaklarının kalitesinin korunması, iyileştirilmesi ve miktar bakımından sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını sağlamak maksadıyla bütüncül havza yönetimi anlayışıyla “Nehir Havza Yönetim Planları” hazırlanmaktadır. Havzadaki tüm yerüstü ve yeraltı suyu kütlelerinde iyi su durumuna ulaşılması maksadıyla alınması gerekli tüm tedbirler ve maliyetler ortaya konulmaktadır.

Sürdürülebilir su yönetimi hedeflerine ulaşmak, su kaynaklarını muhafaza etmek, suyu kullanan sektörler arasında hakkaniyetli ve dengeli su paylaşımını sağlamak ve su kullanımından elde edilecek faydayı en üst seviyeye çıkarmak maksadıyla havza ve alt havza

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

bazında Sektörel Su Tahsis Planları (SSTP) hazırlanmaktadır. SSTP ile havza ve alt havza ölçeğinde her sektörün ihtiyacı olan yerüstü ve yeraltı suyunun, ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan analiz edilerek tahsis planlaması yapılmaktadır.

Söz konusu planlar kapsamında, emniyetli rezervden daha fazla yeraltı suyu kullanılmaması, su verimliliği, modern sulama sistemlerine geçiş, sayaç takılması, vb. tedbirler belirlenmektedir.

Bakanlığımızca, su kaynaklarımızın karşı karşıya olduğu iklim değişikliği, kuraklık, kirlilik, nüfus artışı, artan su talebi baskılarına yönelik çözüm önerilerini ve tedbirleri içeren çalışmalar yürütülmektedir. Bakanlığımızın koordinasyonunda devam eden Su Verimliliği Seferberliği kapsamında, su kaynaklarımızın kalite ve miktar olarak korunarak ve sürdürülebilir şekilde kullanılması için su verimliliği çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

2023/9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile “Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033)” yayımlanan belge ile sadece insanların değil, ekosistem duyarlılığı ile tüm canlıların gereksinimlerini dikkate alacak şekilde başta tarım, sanayi ve hane halkı kullanımları olmak üzere tüm sektörlerde akılcı, paylaşımcı, hakkaniyetli, verimli ve etkin şekilde kullanılması hedeflenmektedir.

Mezkûr belgede verimlilik ilkesi doğrultusunda yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının korunmasını esas alan stratejiler ve eylemler belirlenmiştir. Yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir su yönetimi sağlanması adına Bakanlığımızca belirlenen başlıca stratejiler;

- Kentsel, tarımsal, endüstriyel her türlü faaliyetin bölgenin/havzanın su varlığına uygun şekilde planlanması,
- Suyun temininden, iletim ve kullanım süreçlerine kadar tüm aşamalarda kayıpların önlenmesi,
- Tarımsal sulamada verimliliği artıracak uygulamaların yaygınlaştırılması,
- Bütün sektörlerde suyun verimli kullanılmasını sağlayan yöntemlerin, sistemlerin, cihaz, ekipman ve malzemelerin kullanılması,
- Bireysel su verimliliği için su verimliliği kültürünün tesis edilmesi,
- Arıtılmış atıksuların, yağmur sularının, gri suların deniz sularının ve acı suların gerekli ön işlemlerden geçirilerek tamamlayıcı su kaynakları olarak değerlendirilmesi
- Sanayide mevcut en iyi tekniklerin uygulanarak su kazanımının sağlanması,
- Döngüsel su kullanımının sağlanması,
- Su ayak izinin azaltılması ve
- Paydaş kurumlarda kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, iş birliği, eğitim ve farkındalığın artırılması.

Bununla birlikte 27 Aralık 2024 tarihinde yürürlüğe giren Su Verimliliği Yönetmeliği su kaynaklarımızın korunması, verimli ve sürdürülebilir kullanılmasına yönelik esasları kapsamaktadır. Mezkûr Yönetmelik ile sektörel su kullanımlarının izlenmesi, kayıt altına alınması, orantısız su kullanımlarının ve su kayıplarının azaltılması, ekosistemlerin ve su kaynaklarının korunarak her türlü su kullanımında verimliliğin sağlanması hedeflenmektedir.

Söz konusu çalışmalarla, su kaynaklarının sürdürülebilir yönetilmesi, verimli kullanımın teşvik edilmesi, iklim değişikliğinin etkilerine ve kuraklığa karşı etkin mücadele edilmesi hedeflenmektedir.